

2018. aasta üldhariduskoolide rahuloluküsitluste tagasiside
Pärnu Sütevaka Humanitaargümnaasium

Sisukord

Mis on rahulolu ja miks on vaja seda hinnata?	3
Kuidas ja mida mõõdeti?	3
Tagasiside	3
Tulemuste esitamine raportis	4
Avatud vastused	4
Mida tagasiside lugemisel kindlasti arvesse võtta?	4
Õpilaste rahuloluhinnangud 2016/17 ja 2017/18 õppeaastal	5
8. klassi õpilaste tagasiside	11
8. klassi õpilaste kooliga rahulolu	11
8. klassi õpilaste põhivajaduste rahuldatus	11
8. klassi õpilaste rahulolu koolikeskkonna erinevate aspektidega	12
8. klassi õpilaste hinnangud õppimisega seotud aspektidele	15
8. klassi õpilaste rahulolu kooliväliste aspektidega	16
8. klassi õpilaste hinnang kooli mainele	16
Muutuv õpikäsitus - 8. klassi õpilaste hinnangud aktiveerivate õppemeetodite kasutamisele koolis	17
11. klassi õpilaste tagasiside	18
11. klassi õpilaste kooliga rahulolu	18
11. klassi õpilaste põhivajaduste rahuldatus	19
11. klassi õpilaste rahulolu koolikeskkonna erinevate aspektidega	19
11. klassi õpilaste hinnangud õppimisega seotud aspektidele	24
11. klassi õpilaste rahulolu kooliväliste aspektidega	24
11. klassi õpilaste hinnang kooli mainele	25
Muutuv õpikäsitus - 11. klassi õpilaste hinnangud aktiveerivate õppemeetodite kasutamisele koolis	25
Õpetajate tagasiside	26
Õpetajate tööga rahulolu	26
Õpetajate põhivajaduste rahuldatus	26
Õpetajate rahulolu koolikeskkonna erinevate aspektidega	27
Õpetajate rahulolu kooliväliste aspektidega	31
Õpetajate hinnang kooli mainele	32
Muutuv õpikäsitus - õpetajate hinnangud aktiveerivate õppemeetodite kasutamisele koolis	32
Lapsevanemate tagasiside	33
Lapsevanema hinnang lapse rahulolule kooliga	33
Lapsevanema hinnang lapse põhivajaduste rahuldatusel koolis	33
Lapsevanema ja kooli suhted	33
Lapsevanema rahulolu koolikeskkonna erinevate aspektidega	34
Lapsevanema rahulolu kooliväliste aspektidega	36
Lapsevanema hinnang kooli mainele	37

Mis on rahulolu ja miks on vaja seda hinnata?

Eesti elukestva õppe strateegia 2020 seadis 2014. aastal sihiks, et erinevate osapoolte rahulolu elukestva õppe toimimisega peab Eestis kasvama. Nii õppeasutused, koolipidajad kui riik on palju pingutanud, et õpikeskkonda ja õpikäsitusi uuendada ning luua õpilase arengut soodustav õpi- ja kasvukeskkond. Alates 2015. aastast alustati Haridus- ja Teadusministeeriumi eestvedamisel riiklikult korraldatud rahuloluküsitluste läbiviimisega üldhariduskoolide õpilaste hulgas, aasta hiljem valmisid uued küsimustikud hindamaks rahulolu kõigil haridustasemetel. 2017. aastal toimus uute küsitluste valimi põhine katsetamine, 2018. aastal rakendati uusi küsitlusi juba kõikides üldhariduskoolides.

Küsitlustes osalesid 4., 8. ja 11. klassi õpilased, põhikooliastme õpilaste lapsevanemad ja kõik õpetajad. Rahuloluküsitluste eesmärgiks on anda õppeasutustele tagasisidet ja toetada seeläbi koolikeskkonna pidevat arengut. Küsitlused annavad nii kooli kui ka riigi tasandil ülevaate erinevate osapoolte rahulolust ja selle muutumisest ajas. Tagasiside toetab õppe- ja kasvatus töö tugevuste ja nõrkuste märkamist, aidates nii suunata õppeprotsessi arendamist õppeasutustes ning soodustades õppega seotud osaliste teabevahetust ja koostööd. Samasel moel jätkatakse küsitluste korraldamist ka järgnevatel aastatel, õpilaste hulgas toimub andmekogumine igal aastal, lapsevanemate ja õpetajate hulgas üle kolme aasta.

Rahulolu hindamisele lähenetakse maailmas erinevalt. Käesolevates küsitlustes käsitleti vastajate kooliga rahulolu kui subjektiivset heaolu: st isiklikku kooliga seotud kogemust, mis lähtub vastaja õpi- või töökeskkonnaga seotud tunnetest ja meeleoludest (nt kuidas õppija ennast teatud laadi õppes tunneb, kas talle meeldib koolis käia). Subjektiivse heaolu mõttes kajastavad rahuloluhinnangud vastaja suhet keskkonda, aga ei kirjelda objektiivseid keskkonna tunnuseid. Samas olukorras võib üks inimene olla rahulolev ja teine mitte.

Kuidas ja mida mõõdeti?

Andmekogumine üldhariduskoolides viidi SA Innove poolt läbi 2018. aasta veebruar-aprill. Rahuloluküsitlustele vastasid 10249 4. klassi, 8457 8. klassi ja 4820 11. klassi õpilast, 7562 õpetajat ning 19223 1.-9. klassi õpilase lapsevanemat. Kõikidest üldhariduskoolidest võtsid käesoleva aasta rahuloluküsitlustest osa ligikaudu 85%.

Kooliga rahulolu mõõtmise aluseks on teadusuuringutel põhinev mudel. Kokkuvõtvalt hinnati vastajate (1) üldist kooliga seotud heaolu kogemust, (2) rahulolu spetsiifiliste kooli õpikeskkonna tahkudega ning (3) rahulolu mõningate kooliväliste teguritega, mis võiksid vastajatel kooliga rahuloluga seostuda. Heaolu hindamisel tugineti enesemääratlusteooriale¹, mis näeb inimese sisemise motivatsiooni kujunemise ja heaolu kogemise olulise sisendina kolme põhivajaduse - autonoomia, enesetõhususe/kompetentsuse ja seotuse - küllaldast rahuldatust. Koolide õpikeskkonna puhul vaadeldi nii keskkonna sotsiaalset (nt kiusamine, õpetajate ja juhtkonna tegevus, suhted) kui ka füüsilist külge (nt õppevahendid, ruumid, toitlustus, tugiteenused). Keskkonna sotsiaalse külje avamisel käsitleti ka õppetöö iseloomu, kogudes andmeid tunnuste kohta, mis kajastaksid õpikäsituse muutumist². Kooliväliste teguritena, mis võiksid rahuloluga seostuda, käsitleti üldiseid hinnanguid üldhariduse korraldusele, õpilastel ka näiteks rahulolu koduse keskkonnaga jne.

Rohkem informatsiooni rahuloluküsitluste ja -kontseptsiooni kohta saab HTMi veebilehelt www.hm.ee/rahulolu.

Tagasiside

Järgnev kokkuvõte annab ülevaate Teie kooli õpilastelt, õpetajatelt ja lapsevanematelt kogutud andmetest. Raportis on eraldi peatükina välja toodud iga sihtrühma vastused, kes Teie koolist küsitlustele vastasid. Tagasisidet anname kõikide sihtrühmade kohta, kui sinna kuulus vähemalt **5 vastajat**. Raportis on läbivalt Teie kooli tulemusi (nii õpilaste, õpetajate kui ka lapsevanemate hinnanguid) kõrvutatud vastava sihtrühma üldise keskmise tulemusega, mis võimaldab jälgida, millistel teemadel ja kuivõrd Teie kooli hinnangud üldisest pildist erinevad. **Kõikide üldhariduskoolide**

¹Ryan ja Deci (2000), Self-Determination Theory and the Facilitation of Intrinsic Motivation, Social Development, and Well-Being, American Psychologist, 55, 68-78

²Vt ülevaadet õpikäsituse muutumise põhjustest ja eesmärkidest www.hm.ee/opikasisitus.

raportites, kes osalesid 2017. aastal uute üldhariduskoolide rahuloluküsitluste katsetamises, on võrdluseks ära toodud ka nende eelmise aasta tulemused (seda tunnuste puhul, mis on jäänud muutumatuks). 2017. aasta rahuloluküsitluste tulemused on käesolevasse raportisse kaasatud kõikide sihtrühmade puhul, va õpetajad, kelle tulemusi esitati eelmisel aastal kahe eraldi grupi kohta (põhikooliastme ja gümnaasiumiastme õpetajad).

Tulemuste esitamine raportis

Tulemusi on raportis esitatud kahel viisil:

1. Latentsete tunnuste keskmiste hinnangute joonised. Latentsete tunnuste puhul mõõdeti ühte nähtust mitme üksikväitega. Igale vastajale arvutati tunnuse keskmine hinnang, kooli keskmine hinnang kõikide selle kooli vastajate hinnangute keskmisena. Keskmistele hinnangutele on lisatud usalduspiirkonda tähistavad jooned (näitavad vahemikku, kus mõõdetud rühma hinnangu parameeter 95% tõenäosusega asetseb). Graafik võimaldab otsustada, kas Teie kooli vastajate hinnang on kõikide koolide vastajate keskmisest hinnangust erinev ning kas erinevus on statistiliselt oluline. Erinevused ei ole statistiliselt olulised, kui võrreldavate gruppide keskmiste tulemuste usalduspiirkonnad omavahel kattuvad. Kui keskmiste usalduspiirkonnad omavahel ei kattu, on võrreldavate gruppide keskmised statistiliselt usaldusväärselt erinevad. Väited, millega õpilaste, õpetajate ja lapsevanemate latentseid tunnuseid mõõdeti, leiate **tabelist 1, 2, 3 ja 4.** Juhul, kui Teie koolist mõni eelpool toodud sihtrühmadest küsitlustes ei osalenud, siis tagasisides Teile vastava sihtrühma latentsete tunnuste tabelit ei kuvata.

2. Üsikoväidete sagedusjoonised. Joonistel on kuvatud iga üksikväite vastuste jaotus protsentides. Kõik sihtrühmad andsid rahuloluhinnanguid enamjaolt 5-punktsel Likerti skaalal (1 - ei ole üldse nõus, 2 - pigem ei ole nõus, 3 - natuke nõus ja natuke vastu, 4 - pigem olen nõus, 5 - olen täiesti nõus). Mõningatele digioskuseid ja -vahendeid, vägivalda kogemist ning põhjuseta puudumist käsitlevatele väidetele anti hinnanguid ka teistsugusel skaalal. Väited, millele on hinnanguid antud tavapärasest teistsugusel skaalal, on tagasisides tähistatud roheline värviskeemiga. Enamus üksikväidete puhul tähendab väitega nõustumine suuremat rahulolu hinnatud aspektiga. Negatiivsed väited, mille puhul suurem nõustumine tähendab rahulolematust hinnatud aspektiga, on joonistel välja toodud kolmanda värviskeemiga (oranžikas värviskeem).

Tagasiside on võrdlemise mahukas, seda eriti juhul, kui ühest õppeasutusest osalesid küsitlustes kõik sihtrühmad. Iga sihtrühma puhul saate tagasisidet ligikaudu 20 erineva tunnuse kohta.

Avatud vastused

Küsitluste käigus oli nii õpilastel, õpetajatel kui ka lapsevanematel võimalik soovi korral anda koolile ka kirjalikku tagasisidet. Esmalt paluti kõikidel sihtrühmadel kirjeldada, millega on nende arvates koolis kõik hästi, ning seejärel, mis neid koolis häirib. Avatud vastused on sihtgruppide kaupa ära toodud käesoleva raporti lõpus. Selleks, et ühtegi vastajat ei oleks võimalik Tema poolt antud vastuse põhjal ära tunda, on kirjalikust tagasisidest välja võetud vihjed kindlatele isikutele ja situatsioonidele. Sellised kohad on avatud vastustes tähistatud **[***]** märgiga. Muid sisulisi muudatusi avatud vastustes tehtud ei ole, kõik vastused on raportis kajastatud sellisel kujul, nagu nad vastaja poolt anti.

Mida tagasiside lugemisel kindlasti arvesse võtta?

1. Rahuloluhinnangud on subjektiivsed ning sõltuvad ühtaegu nii vastajast endast (nt tema ootused ja väärtused) kui ka tema kokkupuudetest keskkonnaga. Vastused ei iseloomusta otseselt kooli, vaid vastaja individuaalset suhet kooliga. Seetõttu kirjeldab tagasiside esmalt ikkagi vastajate seisundit.

2. Tulemuste varieerumine koolis ja erinevused kõikide vastajate keskmisest tasemest aitavad märgata, millistes valdkondades tuntakse ennast paremini ja milliseid kogetakse vähem meeldivatena. Numbrilise tagasiside tõlgendamisel tuleks tähelepanu pöörata ebatavalistele tulemustele, mis üldisest pildist palju erinevad. See info aitab koolis märgata valdkondi, kus tuleks olukorda lähemalt uurida (mis on nt rahulolematuse täpsemad allikad) ja seeläbi otsida viise heaolu parandamiseks.

3. Tulemuste usaldusväärsus mõjutab oluliselt küsitluses osalenute arv. Kui osalejaid on vähe, siis ei ole tulemused esinduslikud ning võivad olla kallutatud (osalesid nt keskmisest enam rahulolevad või rahulolematud inimesed). Mida suurem on vastajate osakaal, seda veenvamad peaksid kooli jaoks saadud tulemused olema (hea vastamise määr on 75% ja enam).

4. Vähesel vastajate arvuga koolide puhul võivad teatud tunnuste joonistelt puududa kooli enda tulemused, mis on tingitud sellest, et väitele andis hinnangu vähem kui 5 antud sihtrühma esindajat. Õppeasutusest võis kokku küsitluses osaleda rohkem kui 5 ühe sihtrühma esindajat, küll aga ei pruukinud kõik vastajad küsitlust terviklikult täita (küsimustele vastamine ei olnud kohustuslik).

5. Tähelepanelik tuleb olla erinevate sihtrühmade samanimeliste tunnuste võrdlemisel. Ühe ja sama nimega latentsed tunnused ei pruugi olla erinevatel sihtrühmadel ühtemoodi mõõdetud, nt 4. klassi õpilaste hinnangud õpikeskkonnale on mõõdetud mõnevõrra teistsuguste väidetega kui 8. ja 11. klassi õpilaste sama tunnuse hinnangud. Selliste tunnuste omavaheline võrdlemine ei ole sisukas.

6. Koolidel, kes osalesid ka 2017. aasta rahuloluküsitlustes ning kelle raportis on võrdluseks ära toodud nende eelmise aasta tulemused, tuleb tähelepanu pöörata erinevatel aastatel kasutusel olnud väidete sõnastusele. Mõningate näitajate puhul on võrreldavatel õppeaastatel kasutatud pisut erineva sõnastusega väiteid (nt õpilaste kiusamise kogemine), sisukama tagasiside andmise eesmärgil oleme aga ka need tulemused raportisse kaasanud.

7. Sihtrühmade avatud vastused võivad olla kooli juhtkonnale abiks numbrilise tagasiside tõlgendamisel. Avatud küsimuste vastustest võib olla kasu numbrilise tagasiside põhjal ilmsiks tulnud probleemsete valdkondade avamisel ja tähelepanu juhtimisel olulistele teemadele. Kirjalik tagasiside võib seeläbi toetada juhtkonda kooli puudutavate otsuste tegemisel ning õppe- ja töökeskkonna arendamisel.

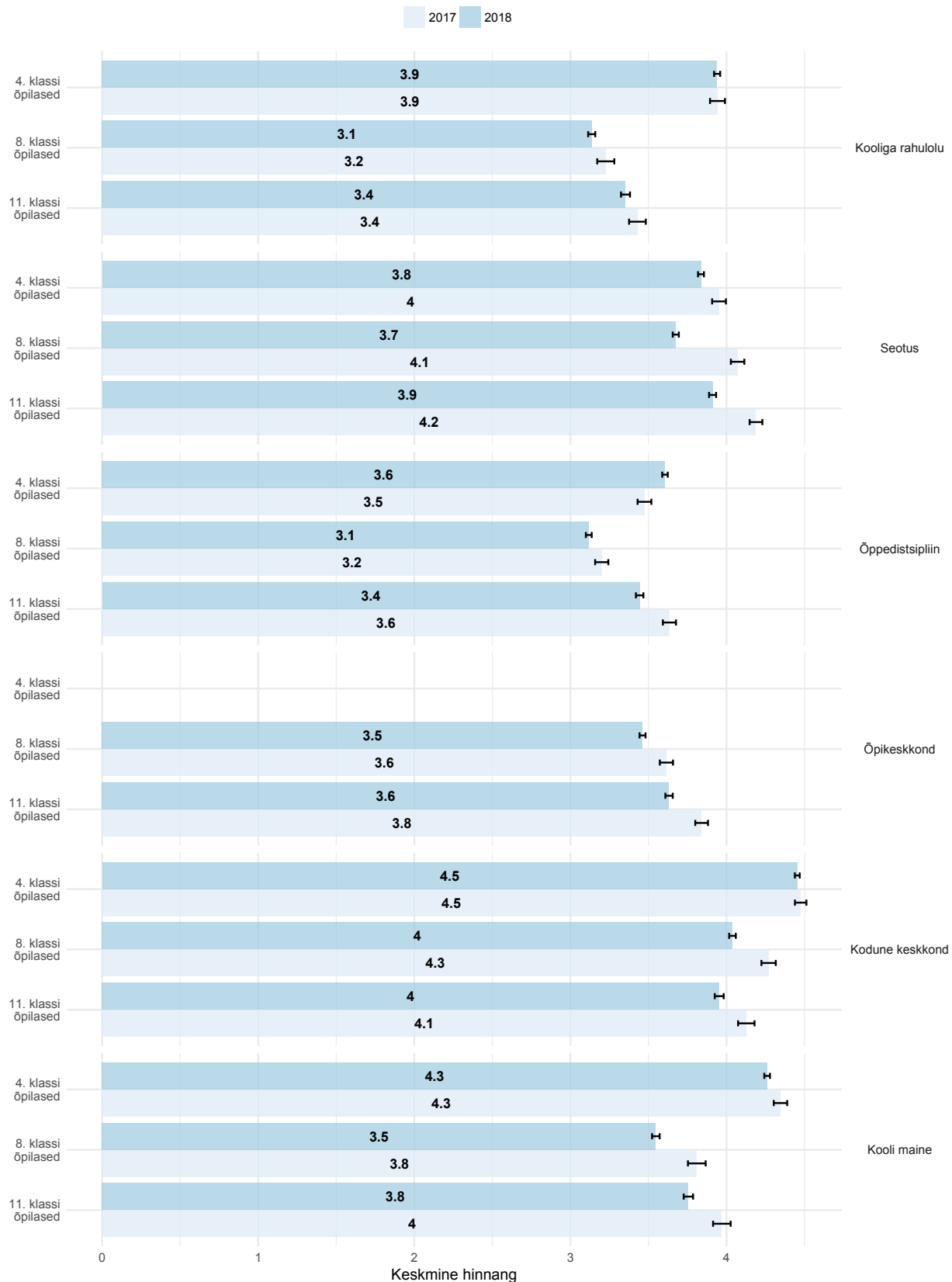
Õpilaste rahuloluhinnangud 2016/17 ja 2017/18 õppeaastal

Uued rahuloluküsitlused, mis töötati välja TÜ Sotsiaalteaduslike rakendusuringute keskuse (RAKE) poolt 2016. aasta lõpus, on nüüdseks edasiarendatud kujul kasutusel olnud juba teist aastat. Joonisel nr 1 on ära toodud erinevate õpilasgruppide 2016/17 ja 2017/18 õppeaasta keskmised hinnangud mõningatele kooliga seotud aspektidele (mida küsitlustega võrreldavatel aastatel ühtemoodi hinnati). Jooniselt on võimalik jälgida, millised on 4., 8. ja 11. klassi õpilaste hinnangute erinevused ning kas hinnangutes on toimunud muutusi ka võrreldavatel aastatel.

Õpilasgruppide üldistes kooliga rahuloluhinnangutes muutusi toimunud ei ole. Kõige kõrgemad on rahuloluhinnangud 4. klassi õpilaste hulgas, põhikooli lõpuks õpilaste hinnangud langevad ning gümnaasiumis rahulolu kooliga jällegi kasvab. Üldiselt kalduvad õpilaste rahuloluhinnangud õpingute jooksul langema. Seda tõlgendatakse sageli kergekäeliselt koolirõõmu kadumisena kooli tegevuse tõttu. Samavõrra tähtis on aga ka õpilaste kognitiivne areng ja muutuv suhtumine keskkonda, mis võimaldab neil endast ja neid ümbritsevast mitmekülgsemalt aru saada.

Joonis 1. Õpilaste hinnangud erinevatele aspektidele 2016/17 ja 2017/18 õppeaastal: hinnangute keskmised ja 95% usaldusvahemikud

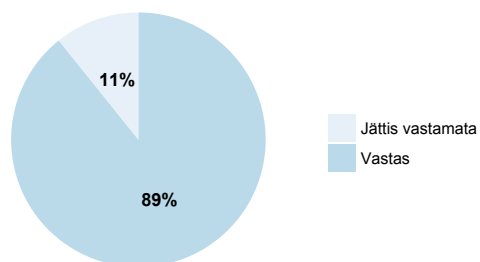
TABEL 2. 8. ja 11. klassi õpilaste küsitlustega hinnatud latentsed tunnused

Latentne tunnus	Väited, millega latentset tunnust hinnati
Õpilaste kooliga rahulolu	
Kooliga rahulolu	Koolis on huvitav. Tunnen ennast koolis hästi. Enamasti lähen ma kooli hea meelega.
Õpilaste põhivajaduste rahuldatus	
Autonoomia	Tunnen, et saan koolis olla mina ise. Tunnen, et saan õppida nii nagu ise parimaks pean.
Enesetõhusus	Ma tunnen, et saan koolis antavate ülesannetega hakkama. Olen kindel oma võimetes need õpingud lõpetada.
Seotus	Kaasõppijad hoolivad minust. Ma saan klassikaaslastega hästi läbi. Teised õpilased aitavad mind, kui seda vajan.
Õpilaste rahulolu koolikeskkonna erinevate aspektidega	
Õppedistsipliin	Minu klassis peetakse õppimist oluliseks. Minu klassis kuulatakse, kui õpetaja räägib.
Toitlustus	Olen rahul kooli sööklaga. Olen rahul koolitoiduga.
Õpikeskkond	Olen rahul tunniplaaniga. Olen rahul õppematerjalidega (nt õpikud ja töövihikud), mida koolis kasutatakse. Olen rahul klassiruumidega.
Liikumisvõimalused koolis	Saan iga päev vähemalt mõnes vahetunnis õue minna. Tundides ei pea ma kogu aeg istuma, vaid saan vahepeal liikuda, nt rühmatööd tehes või ülesandeid lahendades. Õpetajad julgustavad meid vahetunnis aktiivselt liikuma.
Õpilaste hinnangud õppimisega seotud aspektidele	
Ennast juhtiv õppimine	Kui mõni asi mind tunnis huvitab, siis otsin selle kohta pärast lisainfot, et asjast rohkem teada saada. Kui mõni õpitav asi on mulle oluline, siis õpetajad aitavad mul sellega põhjalikumalt tegeleda.
Küünilisus	Ma ei taha enam koolis õppida. Tunnen, et olen kaotanud huvi õppimise vastu. Kahtlen pidevalt, kas mu õpingutel on mingit mõtet.
Kurnatus	Kooliga seotud probleemide tõttu magan öösel sageli halvasti. Tunnen, et olen koolitöödega üle koormatud.
Õpilaste rahulolu kooliväliste aspektidega	
Kodune keskkond	Minu vanematel on aega, et minuga rääkida. Minu vanemad küsivad minu koolipäeva kohta.
Õpilaste hinnang kooli mainele	
Kooli maine	Olen uhke, et õpin just selles koolis. Soovitaksin oma kooli ka teistele õpilastele. Minu koolil on hea maine.
Muutuv õpikäsitus - õpilaste hinnangud aktiveerivate õppemeetodite kasutamisele koolis	
Arengut toetav tagasiside	Õpetajad selgitavad mulle, mida ma olen teinud hästi. Õpetajad selgitavad mulle, mida ma saaksin paremini teha.
Individuaalne tunnustamine	Õpetajad tunnustavad ka nende õpilaste osalemist ja püüdlikkust, kelle õpitulemused jäävad kesiseks. Õpetajad kiidavad nii parimaid õpilasi kui ka neid, kes parandasid oma varasemaid tulemusi.
Õppetöö mõtestatus	Õpetajad toovad igas tunnis näiteid elust.

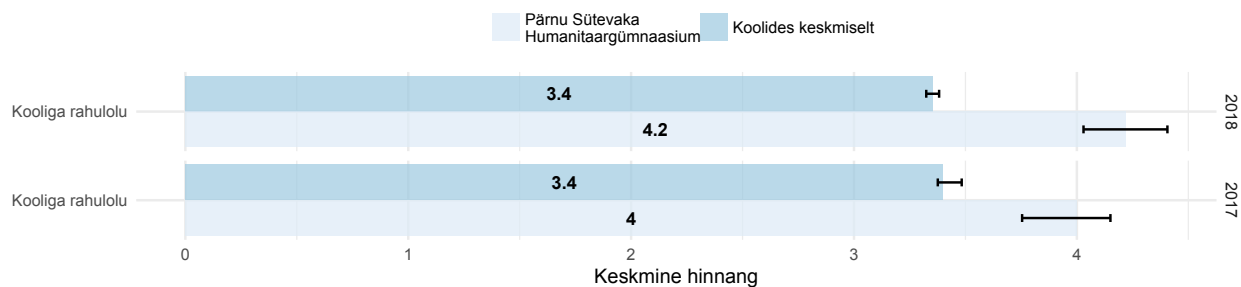
11. klassi õpilaste tagasiside

Joonis 1. 11. klassi vastajate osakaal Teie koolis 2017/18 õppeaastal

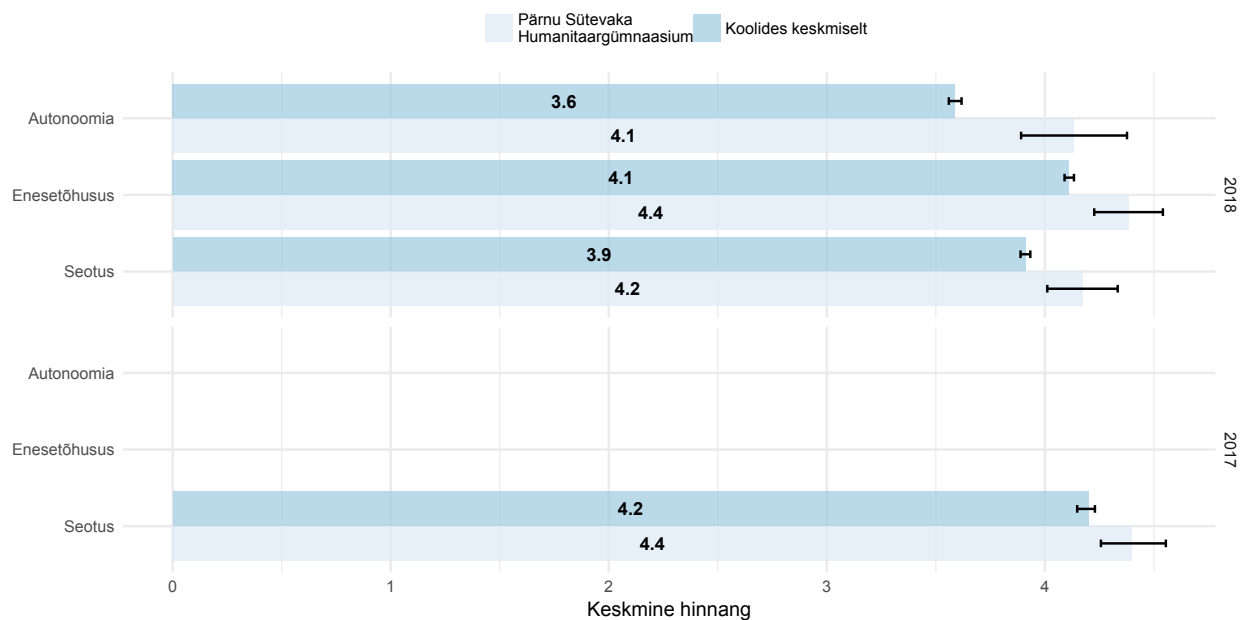
11. klassi õpilaste kooliga rahulolu

Joonis 2. Kooliga rahulolu: hinnangu keskmised ja 95% usaldusvahemikud

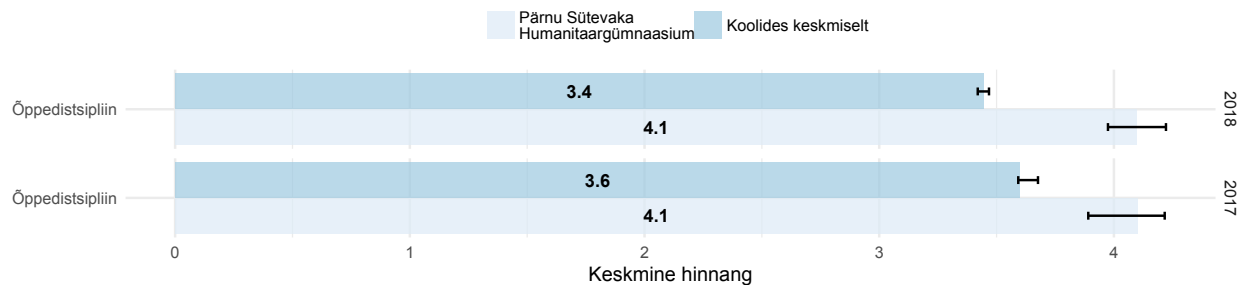
11. klassi õpilaste põhivajaduste rahuldatus

Joonis 3. Põhivajaduste rahuldatus: hinnangute keskmised ja 95% usaldusvahemikud

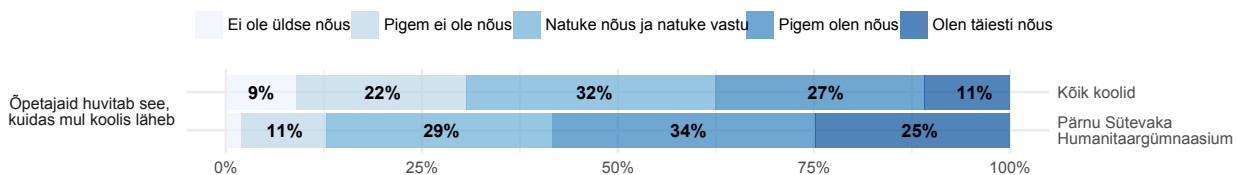

11. klassi õpilaste rahulolu koolikeskkonna erinevate aspektidega

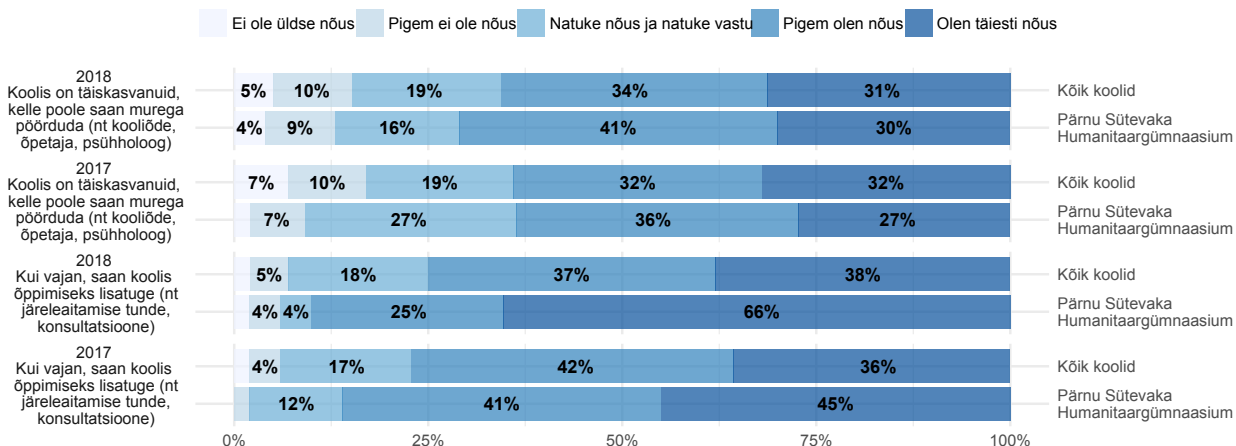
Joonis 4. Õppedistsipliin: hinnangu keskmised ja 95% usaldusvahemikud

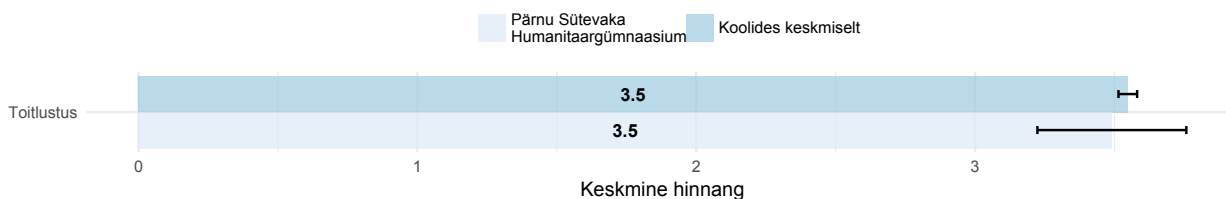
Joonis 5. Õpilase ja õpetaja suhe

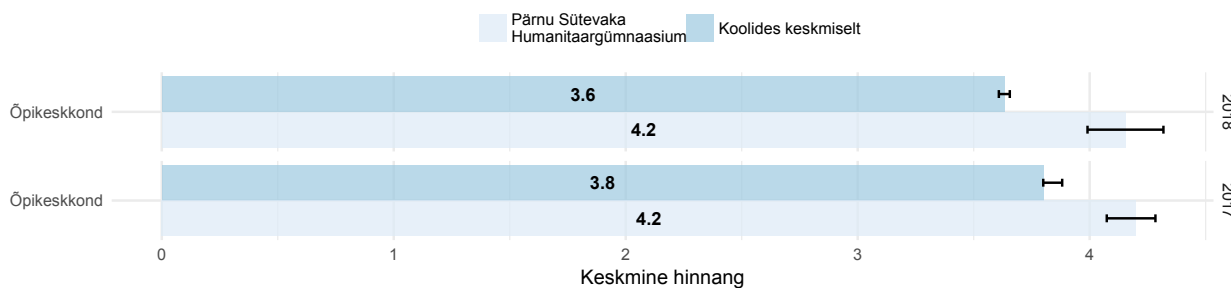
Joonis 6. Tugisüsteemide olemasolu koolis

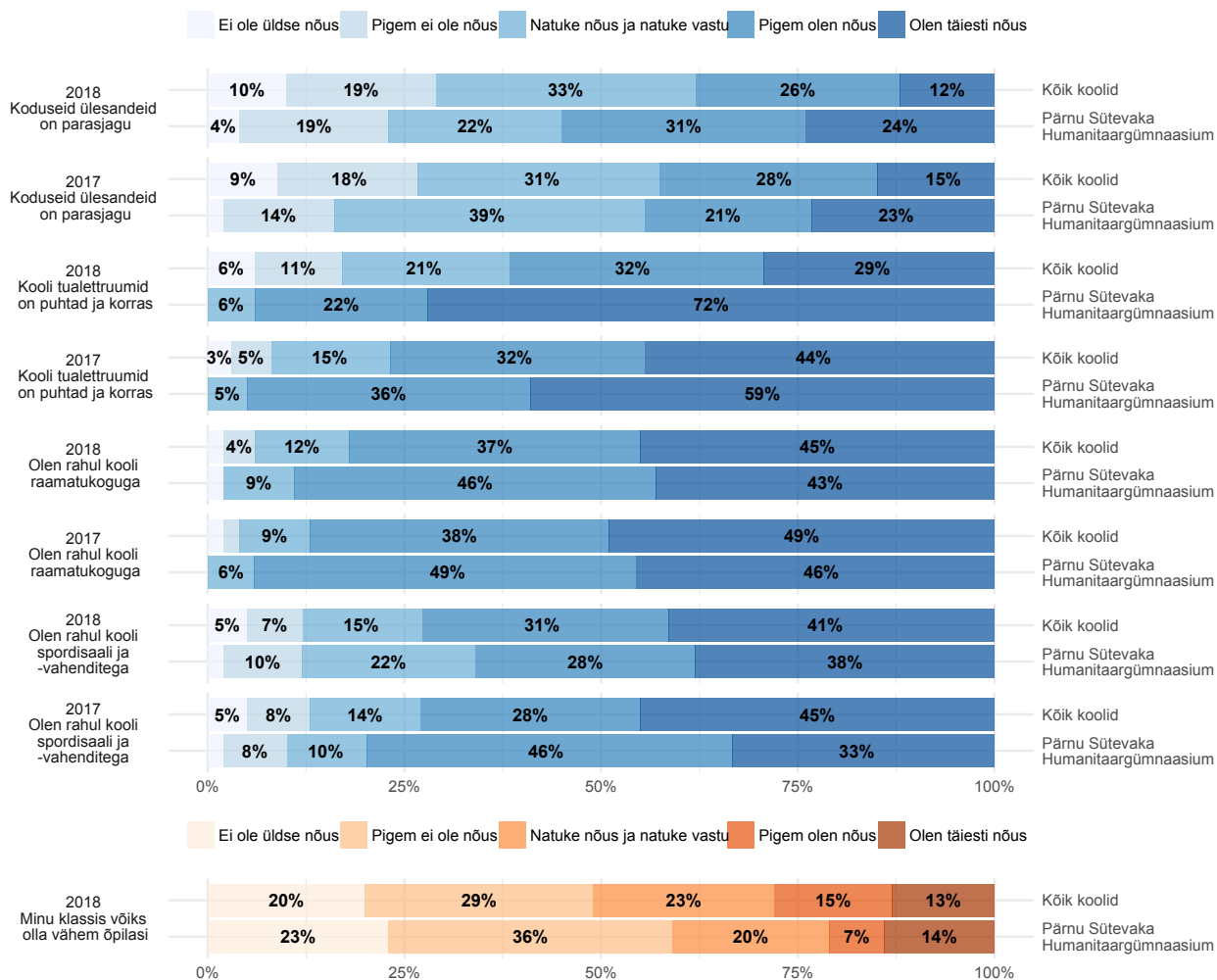
Joonis 7. Toitlustus: hinnangu keskmised ja 95% usaldusvahemikud

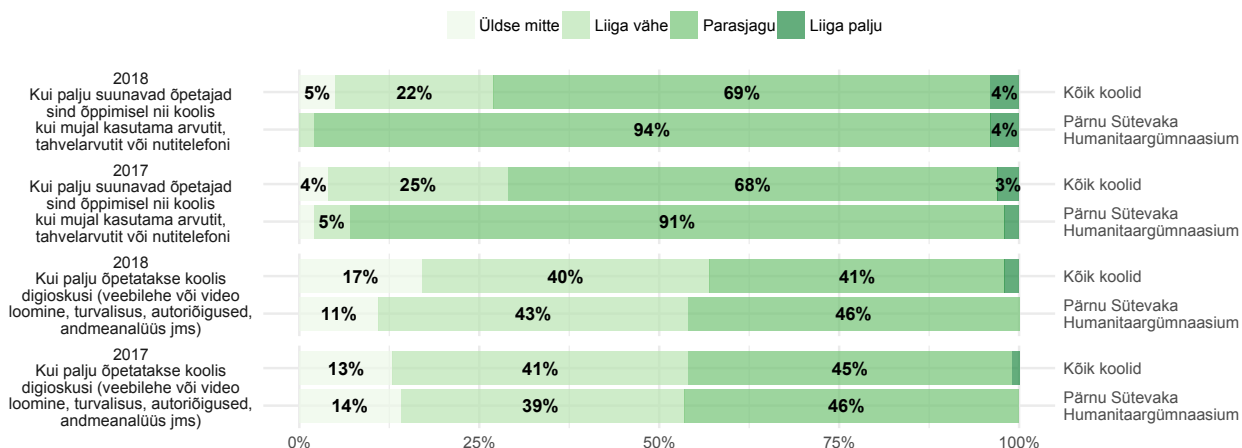
Joonis 8. Õpikeskkond: hinnangu keskmised ja 95% usaldusvahemikud

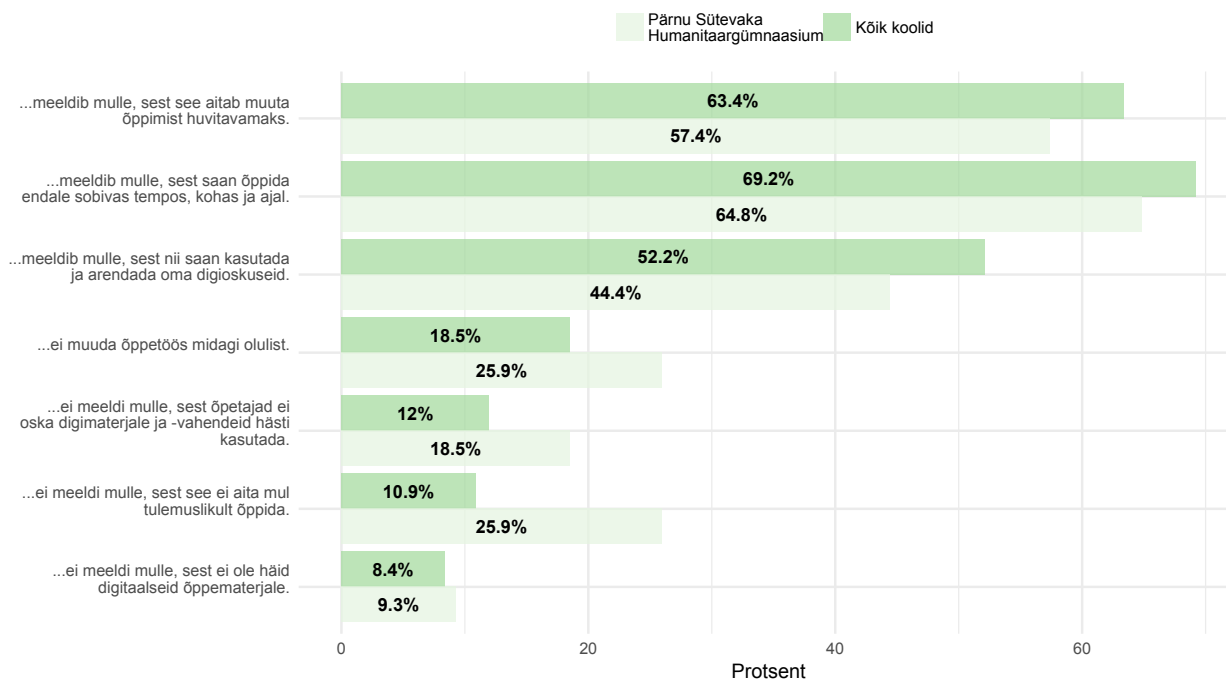
Joonis 9. Muud koolikeskkonna aspektid

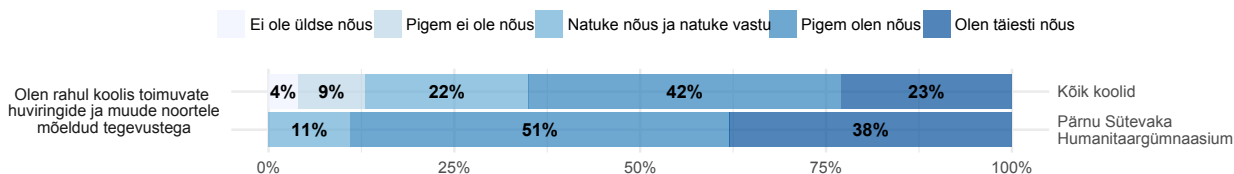
Joonis 10. Digioskuste õpetamine ja digivahendite kasutamine koolis

Joonis 11. Õpilaste osakaal, kelle hinnangul arvuti kasutamine õppetöös nii koolis kui mujal...

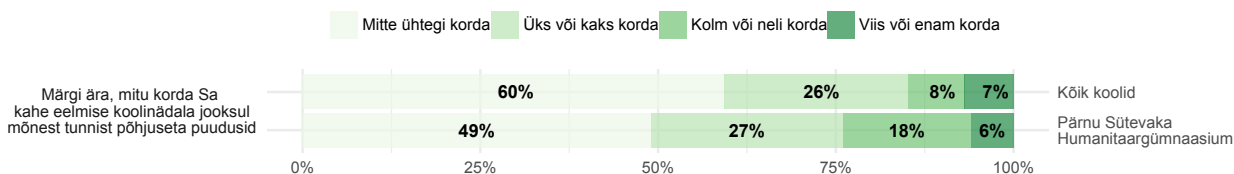

Joonis 12. Rahulolu koolis toimuvate huviringidega

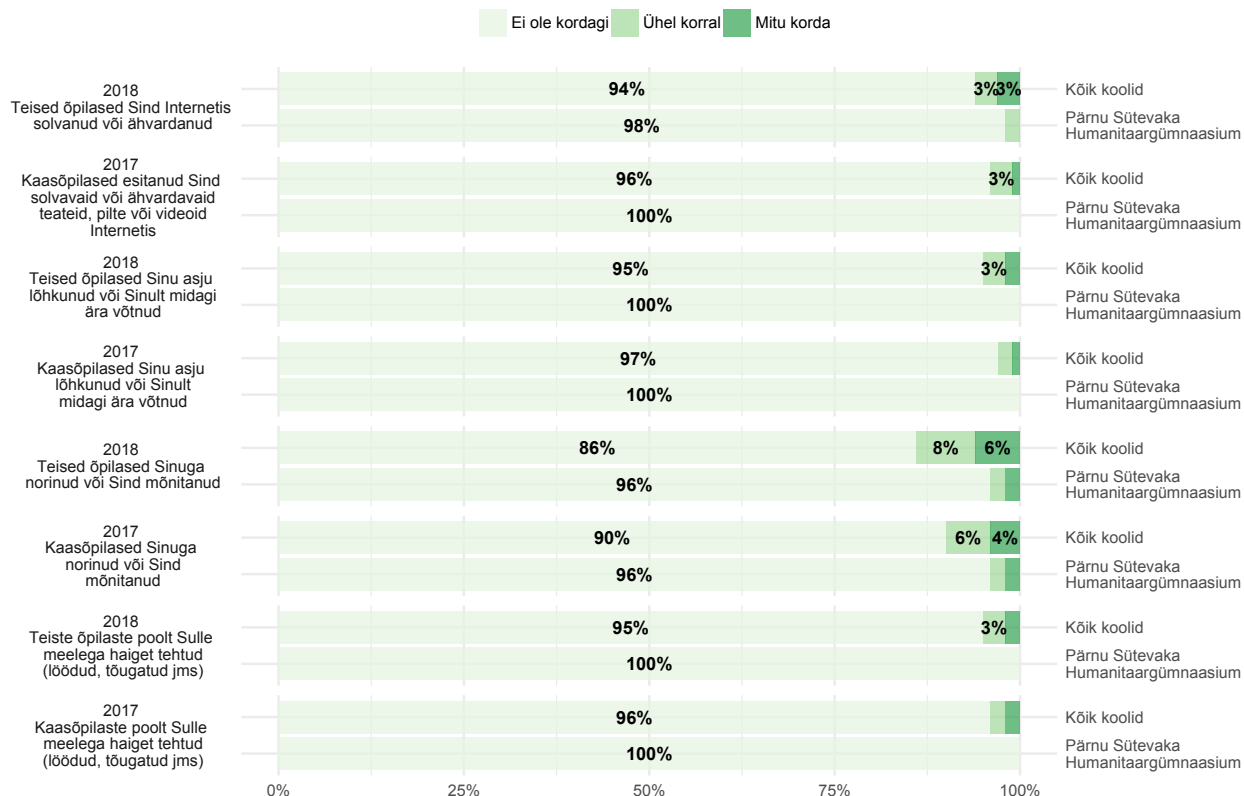

Vastasid õpilased, kes on osalenud mõnes koolis toimivas huviringis või muus noortele mõeldud tegevuses.

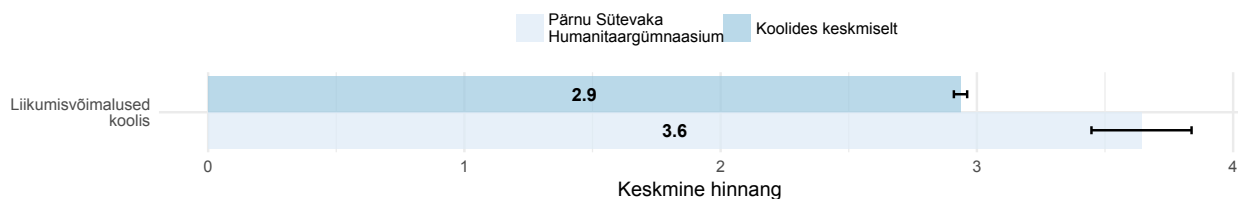
Joonis 13. Tundidest põhjuseta puudumine

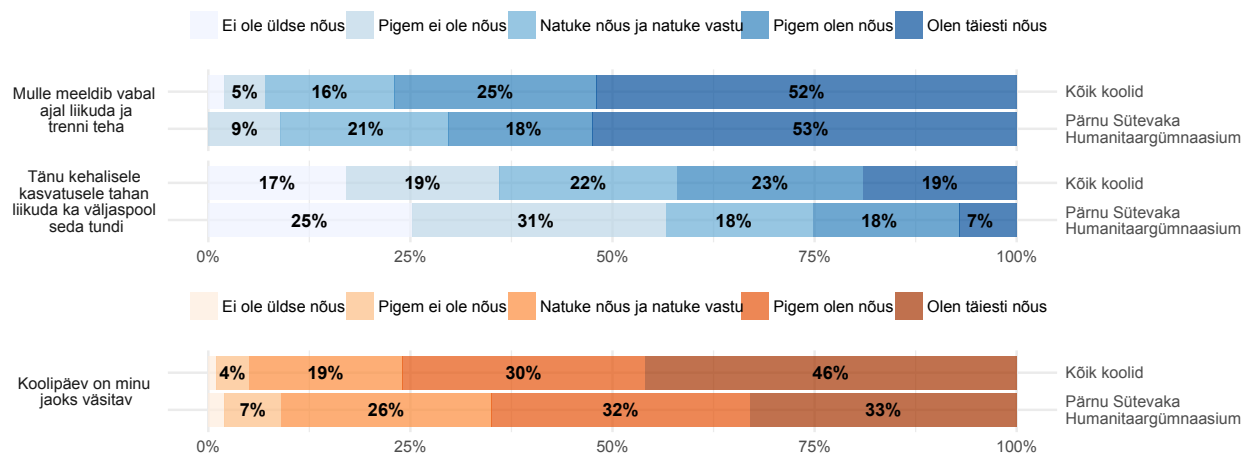
Joonis 14. Kiusamise kogemine koolis viimase kahe nädala jooksul

Joonis 15. Liikumisvõimalused koolis: hinnangu keskmised ja 95% usaldusvahemikud

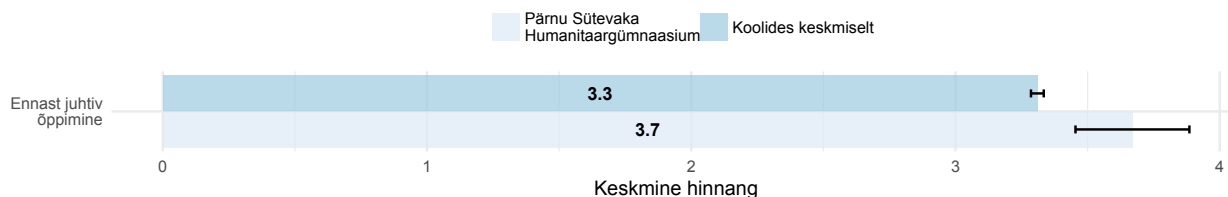

Joonis 16. Füüsiline aktiivsus

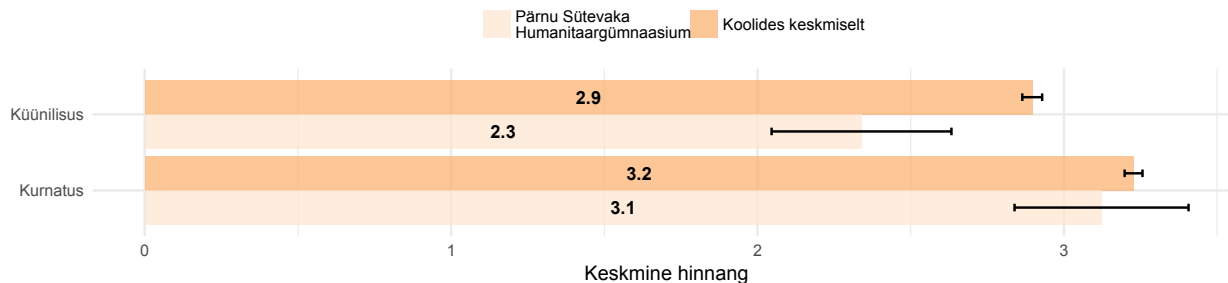

11. klassi õpilaste hinnangud õppimisega seotud aspektidele

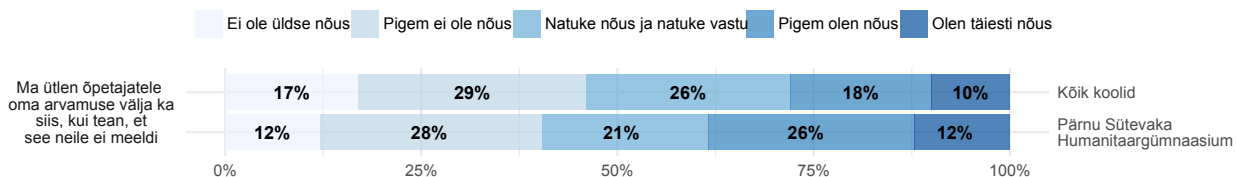
Joonis 17. Ennast juhtiv õppimine: hinnangute keskmised ja 95% usaldusvahemikud

Joonis 18. Õpilase häiritus: hinnangute keskmised ja 95% usaldusvahemikud

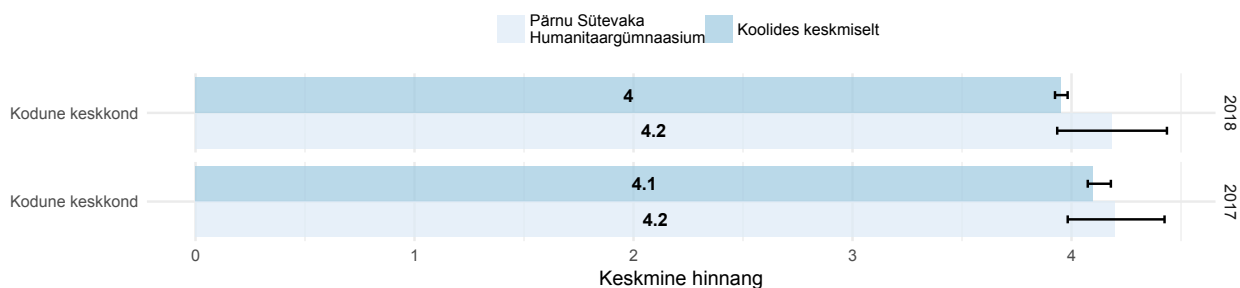

Joonis 19. Kehtestamine

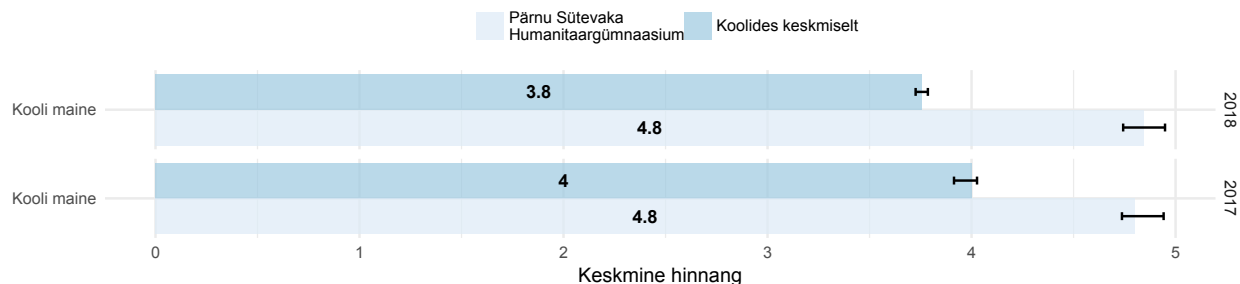
11. klassi õpilaste rahulolu kooliväliste aspektidega

Joonis 20. Kodune keskkond: hinnangu keskmised ja 95% usaldusvahemikud

11. klassi õpilaste hinnang kooli mainele

Joonis 21. Kooli maine: hinnangu keskmised ja 95% usaldusvahemikud

Muutuv õpikäsitus - 11. klassi õpilaste hinnangud aktiveerivate õppemeetodite kasutamisele koolis

Joonis 22. Muutuv õpikäsitus - aktiveerivate õppemeetodite kasutamine: hinnangute keskmised ja 95% usaldusvahemikud

